

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/2 an 3 cor., 1 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru România:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/2 an 7 cor., 1 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un fir garmonizat prima dată 14 bani, a doua oară 12 bani
a treia oară 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Popădoi Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

În România

abonamentele se fac la Agenția de Publicitate Carol
Schulder București, strada Șelar, 10.

Epistole nefranse se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografele”, societate pe acțiuni. — În Alba-Iulia la librăria Weiss
Bernat „la loterie”.

Politica maghiară.

X. Concluzie.

În resumat politica maghiară se reduce la următoarele: *statul sunt eu și fac ce vreau. Cui nu-i place, se plece unde o vrea. Dar' nu-i dau voie să-și ceară drepturile ce-i compel!* Se poate ceva mai limpede și mai brutal? Unde s'a mai pomenit, ca într'un stat constituțional polițnic, să stăpânească, în mod permanent minoritatea unei singure națiuni asupra majorității cetățenilor egal îndreptățiți? Se poate asemenea abuz într'un stat normal și prin mijloace legale? De sigur că nu. De aceea statul ungar se găsește într'o permanentă stare de lupte și frământări. Ungurii domnesc, în timp de pace, cu baioneta în mână. Puțin le pasă lor, că *inter arma silent musae*. „Ideea” se se realizeze, cultura vine ea și mai târziu. Străinătatea însă este regulat înformată, că în statul ungar liniștea și mulțumirea cea mai perfectă domnesc. De altfel aceasta tristă liniște se anunță despre ori-care stare de asediu. Când ne trimite pe lumea cealaltă, ca la Mehadica și aiea, sau îți pune jandarmul baioneta în coaste, ori te toacă în cap canală de stradă și-ți dărimă casele, cum se nu fii liniștit? Dar' asemenea liniște este mormântul statelor și al popoarelor.

În statul ungar, unde de drept toți cetățenii sunt egali, există de fapt două partide politice naționaliste deosebite, una în minoritate vecinic la putere, alta în majoritate vecinic în opoziție. Din acest punct de vedere între statul ungar polițnic și celelalte state omogene nu se găsește aproape nici o asemănare. Cu toate că și în alte state cetățenii sunt grupați de regulă în două partide politice, dar' aceste se succed alternativ la putere, ceea ce nu se întâmplă nici-o dată în Ungaria. Aci dela înființarea statului constituțional (!) până astăzi stăpânesc continuu și exclusiv Ungurii. Își fac și în alte state partidele politice nedreptăți reciproc, dar' aceste sunt dictate numai de interesele puterii, nu și de ura de rasă, ca în statul ungar. Apoi nu există țeară, afară de Ungaria, unde se aibă stăpânirea permanentă — nu zic minoritatea cetățenilor, — dar' nici măcar un singur partid politic. Aci minoritatea maghiară s'a împărțit de formă în mai multe pretinse partide de guvernământ, cari stăpânesc și-și împart frângește prada puterii, par'că ar fi singurii cetățeni ai statului întreg! Asemenea anomalii sînt fără-păreche în toată lumea. Apoi in-

teresele de viață ale partidelor din statele emogene sînt comune, nu se esclud. De reformele și îmbunătățirile făcute de un partid sau altul, profită ambele.

Cu totul altfel se petrec lucrurile în statul ungar, unde Maghiarii au întotdeauna puterea politică, folosindu-se de ea după plac. Ei nu sînt expresiunea opiniei publice a țării întregi, stăpânind contra voinții majorității cetățenilor conform principiului: *oderint dum metuant*. Ei înșiși simt enormitatea faptului, că o mână de oameni se stăpânească un stat întreg, de acea întrebunțează puterea nu pentru binele obștesc, ci pentru a deveni majoritate pe ruina tuturor celorlalte popoare din patrie. Aceasta însă nu se poate decât prin volnicii și nerespectarea de legi. Spre a da stăpânirii lor abuzive o aparență de legalitate, au contrafăcut însuși spiritul constituțional, prin legi complementare, sau prin simple ordonanțe ministeriale. Dispozițiile legale, pe cari le-au putut desființa, pe calea aceasta, sînt și rămân neaplicate.

Să va obiecta de sigur, că majoritatea cetățenilor egal îndreptățiți ce face în fața acestor infamii? Ei, vedeți, aci este culmea arbitrarului. Ungurii, confiscând puterea, s'au constituit în partide politice naționale, aduc legi de nobis sine nobis, ei le aduc cum le place și le aplică cum vreau. Fiecare lege cuprinde în teorie dispoziții generale și deci bune, în practică însă revoltător de nedrepte și de unilaterale. Așa, teoreticește nimic mai natural, pentru un stat polițnic, decât să se interzică prin lege agitația între naționalități și trădarea de patrie. În realitate ce se întâmplă? Unguri aduc singuri legile și tot ei le apreciază și interpretează cum vreau. Astfel dispozițiile cu agitația și trădarea sînt luate direct și aplicate exclusiv numai contra Nemaghiarilor.

Lucrul firesc în starea nefirească a lucrurilor din statul ungar e, că Ungurii sînt judecătorii, naționalitățile acuzatii. Nici o dată judecătorul nu se va osindi pe sine, ci totdeauna pe cel acuzat.

Eată, cum pe calea aceasta opoziția nemaghiară este, prin lege completamente desarmată și în imposibilitate de a da vre-o luptă politică, redusă fiind la tăcere și suferință. Din momentul ce Maghiarii au ajuns să identifice statul ungar cu neamul lor, ori-ce organizație politică, pe basă națională, este interzisă popoarelor nemaghiare, pe motivul trădării de patrie. După acea-

stă falsă concepție, singura națiune politică este cea maghiară. Ear' ceilalți cetățeni nu pot face politică, decât declarându-se de Unguri. Aceasta fiind o curată trădare de neam, n'o pot face Nemaghiarii. Și n'o pot face cu atât mai ales, că ved pe Maghiari, cari le cer să renunțe la neamul lor, cât de fanatici naționaliști sînt. Pretenția Maghiarilor, cari au creat școală de șovinism național, este tot așa de absurdă, ca și a unui desfrinat, care ar cere tuturor celor cu cari trăește, să fie de o sfântă castitate!

Dacă Nemaghiarii, excluși din viața politică, luptă prin presă, pe cale economică sau în viața privată contra tendințelor de maghiarizare, sînt ondiți ca agitatori contra naționalității maghiare. Mai poftim și fă ceva, contra loviturilor ce-ți aplică acești opresori, dacă-ți dă mâna! Nu numai contra politiciii maghiare, dar' nici pentru propriile lor interese sociale și particulare nu li-se permite naționalităților să lupte. Căci în ori-ce inițiativă publică sau privată a Nemaghiarilor, stăpânirea vede o tendință contra sa și deci contra patriei. Dacă Românii întemeiază bănci economice, o fac ca să acapareze moștile ungurești; dacă vor să sîrbzeze o dată istorică sau să cinstescă memoria unui martir național, tradează patria ungurească; dacă nu vor să se maghiarizeze, înseamnă că sînt dușmani Ungurilor și deci nepatrioți; dacă se plâng domnitorului, tradează patria maghiară împăratului austriac; dacă-și înaintează plîngerile lor guvernelor maghiare, aceste le pun la dosar, când nu te osădesc la pușcărie, cum au făcut cu regretatul general Doda. Scurt: după-cum, în chestia cassării autonomiei Ardealului devisa revoluționarilor unguri dela 1848 era: *unio vagy halál*, tot astfel azi, după ce le-au confiscat țeara, le cer viață națională: maghiarizare sau moarte!

Români, imitați pe Maghiari, cari se închină lui Kossuth și închinați-vă și voi sfintei memorii a lui Iancu și Bănuț: *in hoc signo vincetis!*

Reichenhall, August 1902.

T. Ratca,
profesor.

Sibiu, 7 Oct. 1902.

De ale pactului. Din Budapesta se comunică, că Duminecă toată ziua s'au ținut conferințe între miniștrii ambelor state asupra ordinii punctelor controversate ale pactului. Numeroase conferințe au fost aplanate. În privința delatării altor diferențe miniștrii

n'au putut căde de acord. Miniștrii austriaci s'au reîntors dîja Duminecă sara. Premierul Széll a plecat ieri la Budapesta, ca să raporteze Majestății sale. Tot din Budapesta se mai comunică că sub presidența ministrului prim Széll s'a ținut ieri un consiliu, la care au luat parte toți miniștrii.

Nouă constituție austriacă. Ziarul „Zeit” scrie în unul din nr-ii ei ultimi, că Köber ar fi avînd gata un proiect de o nouă constituție austriacă, basată pe votul universal la alegerile parlamentare. O astfel de constituție ar fi foarte populară în Austria și Cehii în loc de obstrucția proiectată pentru pact, mai bine ar face, dacă s'ar nîsi a-și validita interesele în sensul proiectului noii constituții.

Nu s'e știe, oă în adevăr există un astfel de proiect, anunțat de „Zeit”, sau apoi scriitorul articolului voegte a re-ține pe Cehi dela obstrucție, abătîndu le privirile în alte direcții.

REFORMA PARLAMENTARĂ. „M-g” de Duminecă e informat, că în ministerul de interne ungar se continuă colectarea de date pentru lărgirea, respective unificarea censului electoral. Se fac calculații pentru a se afla, care ar fi numărul alegătorilor cu un cens d. e. de 16 sau 10 cor.

Nu știm, intrucât informațiile lui „M-g” sînt esacte.

Va severa — rescoală. „Leipziger Neuste Nachrichten”, făcînd cunoscute serbările kossuthiste, revine și asupra legii despre maghiarizarea numelor de localități, zicînd, că această lege e o rușine, prin care statul maghiar seamănă ură în sufletul Germanilor și va severa o dată — rescoală.

Ziarele maghiare sînt foarte în furie pentru cele scrise de numitul ziar.

Finanțarii evrei și România. „Berliner Zeitung” primește din Paris știrea, că înalta finanță evrească s'a înțeles a nu mai acorda României nici un împrumut, până nu va satisfăce cererile cuprinse în reprezentările americane și engleze în privința Jidanilor din România. Indemnul pentru acest pas s'a dat din Londra, unde se crede, că măsura aceasta va ave mai mult efect.

Față de situația splendidă a finanțelor române, amenințarea oămetarilor jidani va ave efectul, ce l'a avut și nota americană a Americanului Hay.

Finindu-se sf. Liturgie, prepositul Macedon Pop a ținut o predică, amănândă acesteia festivități: despre grațioasa și mult îndurată inimă a preamăritului tron împărețesc, sub al cărui sceptru se îndulcește și Românul de dreptul egalității și al concivilizației dimpreună cu toate celelalte națiuni.

Apoi se cântă domă „Împărate cereș”, „Măntuiește Doamne poporul tău” și altele, de ambe corurile, în care timp prepositul Macedon Pop a stropit cu apă sfințită și a înalbat cu sfîntul mir toate portretele.

Dela biserică s'au întors earăgi în aceeași procesiune cu cântări și muzică până în salonul școalelor, unde cîntînd preoții: „Mărire întru oei de sus”, dl preposit cuvîntă din nou o învățătură tinerimei școlare, spunînd scopul acelor tipuri, după care s'au ridicat neîn-cetate strigăte de „Vivat! Să trăească înaltul împărat Francisc Iosif I.”. Fiecare portret s'a pus la locul său, în care timp tinerimea școlară, dimpreună cu banda, a înțonat imnul popular. În urmă directorul școalelor Laurens Rumel roși o cuvîntare de mulțumită în limba germană, cu care s'a încheiat serbarea. Îndată-ce eșiră dela școală, merseră DD. c. r. funcționari și ofițeri, preoți și corpul învățătoresc la D. pre-

Inalta finanță evrească pornită la războiu.

(Evreii și România.)

Sub titlul acesta publică cunoscutul organ creștin social din Viena, „Deutsches Volksblatt” următorul articol de interes, mai ales în urma fiasoului notei americane:

„După o telegramă din Paris, înalta finanță evrească s'a înțeles să refuze României ori-ce sprijin financiar, până- când nu va sista plîngerile Jidovilor, locuitori în România. Din punct de vedere al miliardarilor jidani înțelegem pe deplin această hotărîre, ba noi ne-am fi mirat, dacă Rothschild și soții s'ar fi hotărît altminteri. Cu toate acestea e un semn caracteristic, căt de departe am ajuns deja cu dezvoltarea modernă culturală, cu cari ne mîndrim de altminteri așa de mult.

„Să ne înfățișăm o dată situațiunea. La congresul din Berlin a ținut să se ocopereze „Alianța israelită” prin Jidovul și fostul ministru-president englez de atunci, Disraeli, ca să enunțe pentru România egalitatea confesiunilor. România a și împlinit această condițiune, dar' acum nu era mulțumită „Alianța israelită” și ceru, ca România să naturalizeze pe toți Jidanii fără oăpătău, cari petreceau în țeară, și să le dea drepturi politice egale cu ale Românilor născuți. România a refuzat, pentru-că emanciparea aceasta ar fi avut ca imediată urmare desproprietărea populațiunii rurale române. Se înțelege, că Israelul întreg răsuna de vaeș pentru tratamentul „barbar” al Jidanilor din România și fiindcă Puterile mari s'au arătat totuși surde pe urechea acesta, a înscenat „Alianța israelită” o emigrare evrească în mase. Sute de Jidani români s'au îndreptat către Anglia și Statele Unite, ca să induplie în felul acesta pe aceste state pentru o intervenție în favorul Jidanilor români. Față de Statele Unite le-a și succed coupul acesta, dar' cu rezultat slab, pentru că cunoscuta noă evrească a lui Hay a rămas în Europa fără efect. Acum se refugiază „Alianța israelită” la ultimul mijloc, abdicînd statului român creditul și încercînd astfel să-l mortifice pe cale financiară. Ai fi crezut, că înalta finanță evrească ar fi preferit să provadă pe Jidanii români, ca să pună capăt „suferințelor” lor cu milioanele necesare și să-i trimită astfel la America, unde l'a ar fi primit, fiind „ou avere”. Numai oă „suferințele” Jidanilor români evident, că nu mișcă așa de adănc inimile miliardarilor, ca să jertfească pentru ei și numai un crucer;

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Istoria școalelor năședene.

De

Virgil Sotropa.

Școala normală și institutul militar.

ISTORICUL.

(Urmare.)

La 1858 statorind ministrul de culte austriac, în înțelegere cu ordinariile confesionale, ceroul de ingerență de-o parte al statului, de altă parte al diferitelor organe confesionale asupra școalelor; în urma ordinațiunii ministeriale d. d. 22 Martie 1858, guvernul din Sibiu, prin rescriptul său de dato 2 Iunie 1858 făcînd cunoscut oficiilor ceruale și districtoale din Bistrița și Năsăud, oă o începerea anului școlastic 1858/9 școalele de pe teritoriul fostului regiment de graniță năședene sînt supuse ordinariului gr.-cat. din Gherla, cele din valea Bărgăului ordinariului gr.-or. din Sibiu, fiind a se privi toate de acum înainte de școale confesionale. Despre școala normală și despre cea de fete din Năsăud se zice înșe în amintita ordinațiune, că ele rămân și mai departe nechim-

bate, adevă școale erariale, până la altă dispozițiune.

Cu toate acestea înșe atât școala normală, cât și cea de fete au fost privilegiate de aci încoale confesionale, ceea ce tacite s'a și acceptat și respectat din partea organelor superioare.

Între zilele de serbătoare ale școalei normale e deamă de amintit ziua de 10 Iunie 1858, despre care lăsam să vorbească aci corespondența publicată în nr-ii 49 și 50 ai „Gazetei Transilvaniei” din 1858. Eată-o:

„Năsăud, în 10 Iunie 1858. Școala germană de aici, îndată după întemeierea ei, primise dela înaltul regim portretele de glorioasă suverire ale împăratei Mariei Teresii, Iosif II. și Francisc I., cari se păstrau în cortelul colonelului și în tot anul se serba o festivitate a acestor iocane cu tinerimea școlară, ducîndu-le la biserică gr.-cat. cu pompă și de acolo îndrăgî, și așezându se în sala școalelor, unde într'aceea zi cu salt, dăncuiri și alte veselii se priveau nu numai de tinerimea școlară — care avea încă din ajunul acestei zile tot edificiul școlar decorat cu flori, și mai cu seamă acea sală, — ci și de preoțiimea acestui tract, la privirea unui număr public.

Fiind acele portrete în fatalul an 1849 nimioite cu arhivele și alte obiecte

bune, rămase la o parte serbătoreea această școlară.

Drept aceea făcînd direcțiunea școalelor relațiune la c. r. guvern, s'a oăpătat portretul Majestății Sale preabunului nostru împărat apostolic Francisc Iosif I. dimpreună cu alte patru portrete, Christos pe cruce, spre a le așeza în toate patru clasele, ceea ce s'a îndeplinit astăzi în următorul mod:

La 8 ore dimineața s'a dat semn cu clopotele dela biserică gr.-cat. adunându-se toată tinerimea școlastică, aproape la 400 inși, dimpreună cu corpul învățătorilor, în sala școalelor, deo dată cu o mulțime de preoți din tractul vicarial, mai cu seamă din valea Rodnei, îmbrăcați în ornat bisericesc. Toată tinerimea școlară s'a pus șpalier, 10 din învățăceii școlari ducînd cele 5 portrete împărețesti, precezend 2 cu praporii, urmați de corpul preoțesc, în ordine, mai mulți ofițeri emeriți, pretorali și subalterni, funcționari de tot felul, apoi de o mare mulțime de popor, precum și de banda musicală a fostului II-lea regiment român; merseră oă procesiune la biserică gr.-cat. cîntînd preoțiimea „Împărate cereș”, banda imnul popular, apoi alte cântări bisericești din partea preoțiimei și a școlarilor,

posit, unde parohul Rodnei-vechi Clement Luppau, ținîd în numele a toată preoțiimea din acest tract o cuvîntare mișcătoare de inimă de rămas bun, asemenea D. adjunct I. Gerendi în numele c. r. funcționari; c. r. director al școalelor în numele învățătorilor și al tinerimii școlare, cărora li-se mulțumi cu multă sinceritate.

Seara la 9 ore adunându-se banda cu corpul învățătoresc, și învățăceii școlari mergînd înaintea cortelului vicarial, l'a cîntat cîntec de ziua bună și un vers român, la care egînd în fereastră dl preposit și mulțumind l'a se înțonă: „Să trăească!” de trei ori.

Mulțime de popor privea la această dulce și seninooasă seară, înă ne mai auzită dela bunii și străbunii nostri în tractul fostului regiment; oțîna du-i ferioare și sănătate la mulți ani. La 11 ore s'a finit această serenadă.

A doua zi în 11 Iunie în zorile zilei se dăd semn de școlare prin o tobă militară, care se păstrează în acest orăgel ca un antic suvenir; și toată tinerimea școlară sări dimpreună cu corpul învățătoresc și formară 2 arcuiri: 1 de frunte în capul podeștului aproape de cortelul vicarial și celalalt la poartă în capul orașelului, oătră Gherla, din foi verzi și flori felurite, toată strada în-

nu, poporul român s'îi dea proprietatea lui, ca s'îi susțină jidovismul paraitar la Dunărea-inferioară; un popor, care se află în progres și e de o importanță extremă pentru echilibrul politic al Europei, are s'îi fie dă scutul de măcelar, ca s'îi îngreueze cu sângele sau o hordă, pentru care nu a loc în Europa. Pentru aceea a udat poporul român cu sângele sau pământul Peninsulei-Balcanice, pentru aceea a purtat lupte eroice pentru independența sa, ca după biruința câștigată s'îi fie plecat sub jugul celei mai inferioare clase, care există în lumea veche? Pretențiunea e îngrozitoare, dar finanța înaltă se pregătește s'îi îndepindească sentința. Românii are s'îi se detragă creditul, statul are s'îi fie ruinat, dacă nu va voi s'îi se predea el și poporul român cămătăriei jidovești și ciumei de rachiu! Și presa jidovească tot mai utoază s'îi vorbească de umanitate și cultură în momentul, când face totul, ca s'îi nimicească o bucată de cultură în favorul gunoierului din Europa! Ea utoază încă s'îi vorbească de persecuția jidovismului, când statul jidan, care se simte ca o putere mai mare decât tripla și dubla alianță, notifică României declarația sa de războiu.

În fața acestor împrejurări trebuie s'îi vină poporul arie la conștiință, că e încă de departe de fîntă mișcarea antisemită. Poate se va obiecționa, că înalta finanță jidovească nu va utoza s'îi facă nici-când aceea, cu ce amenință pe România. Intr'adevăr? N'a isbutit deja »Alianța israelită« cu multe fațade Puterile mari? Nu ține Franța încoțușată? E posibil, ba verosimil, că azi nu va utoza încă s'îi amenințe vre-una din Puterile mari europene cu represalii, dar nu trebuie s'îi uităm, că trebuința de împrumuturi a statelor și prin aceasta dependența lor de internaționala de aur devine tot mai mare pe lângă actuala economie financiară, pe lângă pretenziunile financiare urate, cerute de înmulțirea puterii de apărare și de introducerea exploatarea prin stat a diferitelor ramuri de producțiune.

»Acesta e calea, pe care crede înalta finanță jidovească s'îi realizeze visul lui Israel despre stăpânirea lumii, și-l va realiza, dacă popoarele nu se vor trezi și nu vor preveni unite acest pericol, dacă statele nu se vor libera prin o reformă radicală a creditului public de sclăvia aurului, care se grămădește într'un mod înfrîntor cu miliardele în casele înalte finanțe jidovești, aservindu-și state și popoare, munea întregii lumi!«

Din comitate.

— Congregația comitatului Sibiu. —

Ieri, în 6 l. c. s'a ținut, sub președinția comitetului *Thalman*, adunarea ordinară de toamnă a comitatului Sibiu. Dintre Români au fost prezenți:

Dr. Bran de Lemény, I. A. de Preda, Dr. Vecerde, Al. Lebu, Ioan Henteș, I. Bozdog dela Veștem, V. Tordășianu, V. Florian, paroh gr.-cat., Racovița, Nic. Vidrighin dela Reginari, Z. Boiu, asoc., Ioan David, notar dela Avrig, I. Popa, avocat, Dr. Beu, Dem. Comșa, profes-

or, Toma Ienciu, notar, Fofeldea, I. Ienciu, primar, Tichindeal, T. Doican, par. gr.-or., Coman Droce, proprietar, Reginari, Ioan Alexandru, preot, Ilimbav.

La ordinea zilei au fost 141 de obiecțe, dintre care pe noi Români mai de aproape ne interesează următoarele:
Dr. Bran de Lemény interpelează în cauza aparițiunii foii »Szeben és Fogaras-Vármegye«, care înauși se declară ca foaie săptămânală politică-socială.
Acesta foaie în fiecare număr se ocupă cu politică militantă în înțelesul celui mai aprig jidovism, condusă de cea mai rea voință față de naționalitățile, cari locuiesc în cele două comitate, de ale cărora nume face abuz în titlul său, prin enunțările sale de primă și ură, dictate prin știrile sale tendențioase și mincinoase pare-că anume vrea să conturbe pacea și liniștea relativă, care domnesc în aceste părți ale țării între locuitorii, seamănă discordie și otrăvește inimile.
Cu plăcere constat, că chiar și inteligența maghiară din Sibiu, acei membri cari au spirit mai avântat, sînt mai obiectivi și astfel prețuiesc bunafințelgere, desaproabă ținuta acestei foi stricicioase.
Dar în fine sub scutul libertății de presă trebuie s'îi tolerăm și astfel de aparițiuni și s'îi sperăm că efectul stricțios nu va lua dimensiuni prea mari.
Știm noi bine și aceea, că față de acest soi de agitațiune contra naționalităților nemaghiare din patrie domniile procurori nu se pun în mișcare, mielul este acela care turbură apa, nu lupul.
Știm, însă, că există lege, care dispune că fiecare foaie politică s'îi depună o cauțiune.
Aflu însă că numita foaie, deși face mereu politică, nu a depus cauțiunea prescrisă prin lege.
De bună seamă este onoratul domn vicecomite chemat a îngrijii și de aceea ca foile, cari apar pe teritoriul acestui comitat, s'îi corespundă prescrierilor legii și convingându-se că una sau alta nu a îndeplinit datorința sa, este obligat a lua măsuri, ca aceea s'îi fie constrinsă a se conforma legii.
Am deci onoarea a adresa domnului vicecomite următoarea

Interpelațiune:

1. Are domnul vicecomite cunoștință, că în Sibiu apare o foaie săptămânală politică-socială cu numele »Szeben- és Fogaras-Vármegye«?
2. Are domnul vicecomite cunoștință, că această foaie se ocupă regulat cu politica?
3. Are domnul vicecomite cunoștință despre aceea, că pentru foaia aceasta nu s'a depus cauțiunea prescrisă prin lege pentru foi periodice politice?
4. Întru-cât domnul vicecomite nu ar avea cunoștință despre afirmațiunile cuprinse în punctele anterioare, are dl vicecomite de cuget a se informa și con-

rochială, unde era pregătit un dejun galant, unde se ridicară mai multe toast pentru sănătatea Maiestății Sale preabunului nostru Monarch, a Sfinției Sale patriarhului Romei, Esc. Sale domnului episcop Ioan Alexi și a toată comisiunea școlară din fostul regiment II. de margine, apoi mai în urmă a Reveren. domn președinte al capitolului din Gherla. La urmă eșind eărăși la mijlocul satului, unde încă tot aștepta poporul român, nu numai de acolo, ci și din învecinatele sate: Mititei, Zagra, Salva ș. a. ou pruncii școlari, la care cei din Mititei cântară cu învătătorul lor imnul popular și o strofă din un vers român; la continuarea călătoriei, luându-și ziua bună dela toți, ear' fură repeșite urări: »S'îi trăiască!«

La această ocaziune dl P. Lupșatu ear' mai zice o cuvântare potrivită, primindu-și meritata recunoștință. Mai mulți preoți dela Năsăud de pe lângă Someș în jos l-au petrecut până la Betlean, ear' dl președinte ajunse seara în Gherla, unde ear' fu întâmpinat de clerul tinăr, unii funcționari. Dumnezeu f'îi tină la mulți ani spre ajutorarea în tot chipul a mizerului sau popor!

(Va urma.)

vingându-se despre adevărul așelor afirmațiuni, are domnul vicecomite de cuget a interveni pe calea convenită, ca foaia numită s'îi fie trasă la răspundere și supusă legii?

Sibiu, 6 Octombrie 1902.

Dr. Liviu de Lemény,
membru al adunării municipale.

Viceșpanul răspunde: Are cunoștință că apare foaia, ție că foaia n'a depus cauțiune, dar susținătorii foii au petiționat la ministru, ca s'îi li-se ierte cauțiunea, deci s'îi se aștepte decizia ministerială!

Di Dr. Lemény nu-i îndestulit cu răspunsul, căci legea dispune foarte clar sistarea aparițiunii foii și nu voia ministrului e competentă în cauză; — I-se răspunde din nou, că s'a raportat ministrului, că foaia publică și articoli politici, dar până acum nu a venit răspuns.

La punctul 24 referitor la reprezentarea orașului Presburg pentru crearea unei noue legi electorale, comitetul permanent propune luarea la cunoștință. Președintele clubului român domnul I. A. Preda declară, că nu se mulțumește cu luarea spre știință a reprezentățiunii, fiindcă are cunoștință că este un proiect foarte liberal d. e. împărțirea justă a cercurilor, votarea secretă etc. și face contrapropunere spriginită de toți membrii români, că congregațiunea s'îi spriginească reprezentatiunea orașului Pojon. La votare Români rămân în minoritate și reprezentatiunea s'îi spre știință. La punctul 25 privitor la reprezentatiunea comitatului Pojon pentru modificarea legii de naționalitate, I. A. Preda, președintele clubului municipal român, ia cuvântul și arată în vii colorii, cum tratat dela 1868 încoace acela, cari au călcat ceva succesive din art. de lege XLIV. au fost lăudați, ear' aceia cari au apărut o au fost trași în procese. Nu este mulțumit cu propunerea comisiunii permanente, ca reprezentatiunea orașului Pojon s'îi se lăe la cunoștință, ci propune, ca municipiul s'îi îndrume pe vicecomite-le ca s'îi facă o represiune la dietă cerând ca art. de lege XLIV. s'îi se observe într-o parte.

Dr. K. Wolff face aditament la propunerea comisiunii permanente că congregația s'îi eprime părerea de rău față de faptul că nu se respectă legea!

Dr. Bran de Lemény într'un magistral discurs spriginește propunerea domnului Preda, ca cu energie s'îi ne întreprinem, și s'îi pretindem dela parlament observarea legii numite și ca cu oportunitatea s'îi o împrăzim odată pentru totdeauna.

Profesorul D. Comșa apelează la congregație s'îi primească propunerea lui K. Wolff și a lui Preda cu unanimitate.

La votare propunerea lui K. Wolff precum și propunerea lui Preda se primește.

În 15 Iulie 1902 Iosif Joandrea din Sibiu a luat prin licitație publică ca minus-oferent în anireprișă curățirea străzilor orașului Sibiu. Magistratul însă l'a rugat pe Joandrea să s'îi înceapă curățirea nu în 1 Aug. 1902 la termenul stipulat, ci cu 1 Septembrie 1902, la ceea-ce Joandrea s'a învoit. Magistratul însă a ținut în 6 August 1902 volnic o altă licitație și reprezentanța în 11 August a aprobat o!

Comisiunea permanentă a propus nimicirea ambelor licitațiuni și scrierea unei noue licitațiuni, ear' Dr. Vecerde face contra propunere: Licitația din 15 Iulie a. c. împreună cu ofertul lui Iosif Joandrea se declară de valide și obligatoare pentru orașul Sibiu și se aprobă, ear' licitația din 6 August a. c. precum și conelusul reprezentanței orașenești din Sibiu dela 11 August se anulează, împreună cu întreaga procedură referitoare. La votare Români sînt majoritatea, ear' Dr. Vecerde, înștiințează recure!

La pot. 71. Parohul T. Doican propune și stăruiește să se concedă vînzarea obligațiunii de stat a comunei Sebeșul-inferior, care aduce numai 4%, ear' comuna datorește 20 000 cu 7%.

Parohul V. Florian declară că cunoaște afacerile comunei Sebeșul-inferior, cari sînt foarte derapanate financiarmente și face călduros apel la membrii ca s'îi scoape comuna dela ruina ce-o așteaptă și spriginește propunerea lui T. Doican.

Protopretorele L. Fabrijus este contra ca s'îi se vînză obligațiunea, ear' notarul Bedeus este pentru propunerea lui T. Doican. La votare se primește propunerea lui T. Doican.

Din deciziunile ședinței de după amiezii mai importante sînt următoarele:

Congregațiunea hotărăște unanim contra propunerii comisiunii permanente ridicarea salariului anual al notarului din Cisanădioară dela 1000 coroane la 1200 coroane.

Comuna bisericească gr.-cat. din Ludoș a cerut atât pentru preoți cât și pentru învățători dela comuna politică ajutor, căci biserica gr.-or. primește pentru preoți anual un ajutor de 600 cor. ear' pentru învățători 1200 cor.

Comisiunea permanentă propune ca preoților gr.-cat s'îi nu se dea ajutor, căci au porțiune canonică de 37 jugere, ear' școalele s'îi dea ajutor conform numărului sufletelor gr.-cat.

Preotul Florian dela Racovița face contrapropunere și cere s'îi se dea ajutor conform numărului sufletelor gr.-cat. și conform prescrierilor legale și pentru preoții gr.-cat. căci și cei gr.-or. au porțiune canonică, ear' ajutorul de bani îl dă comuna politică, bisericii gr.-orientale din aruncul ce-l scoate atât dela populațiunea gr.-cat. cât și dela cea gr.-or.

Punându-se la vot cade contra propunerea și preotul Florian înșinuă recure.

Studentii italieni în România.

Am amintit, că se fac mari preparative pentru primirea studenților italieni în România.

Programul s'îi bîrărilor e definitiv stabilit și e astfel combinat, încât a produce o frumoasă impresie asupra oaspeților italieni și asupra publicului bucoareștean.

O pesatră comemorativă se va pune la Ateneu pentru aducerea aminte a vitei, ce o fac studenții italieni.

Se zice, că studenții italieni vor oferi studenței universitare române o statuă în bronz a Minervei, ce va fi așezată în una din instituțiunile universitare.

La Teatrul Național se va da un festival în onoarea studenților italieni, care se va termina cu apoteosa înfrățire italo-române. De asemenea și la Ateneu.

Tot cu această ocazie se va înființa și Liga italo-română, al cărei inițiator e președintele comisiunii de recepție, dl arhitect Remus P. Iliescu.

Numărul studenților italieni, cari vor veni în România, va fi de 40—50 inși.

Programul

Programul pentru primirea studenților italieni s'a fixat astfel:

Măne Mercuri sosind oaspeții vor fi primiți la gara de nord.

Joi va fi o recepțiune la palatul fondatiunii Carol. După dejun mare festival la Ateneu. Fondarea *Ligei Italo-Române* și așezarea pietrei comemorative. Seara banchet.

Vineri dimineața visite la monumentele și diferitele instituțiuni. La prânz banchet. La orele 5 plimbări cu trăsurile la șosea. Seara reprezentație teatrală în onoarea studenților italieni.

Sâmbătă dimineața plecarea spre Constanța, unde va avea loc un banchet. La orele 4 vor pleca la Cernavoda spre vizitarea podului pe Dunăre. Apoi se vor îmbarca pe vaporul »Orientul« și vor poroi spre Brăila. Seara se va da pe bordul vaporului un banchet de cătră guvern.

Duminecă la orele 8 dimineața vor sosi la Brăila, unde după-ce vor visita orașul, li-se va oferi un banchet de comuna Brăila. În aceeași seară vor sosi la București. Dela gara de nord studenții vor fi conduși la Bragadiru, unde li-se va oferi un banchet de »Uniune«.

Luni dimineața vor pleca la Curtea-de-Argeș, unde, după-ce vor visita orașul, li-se va da un banchet de »Liga Culturală«.

Seara se vor reîntoarce în București, ear' Marți dimineața vor pleca la Sinaia, apoi de aici se vor reîntoarce în Italia.

Ziarele maghiare.

Ziarele maghiare sînt nemulțumite peste tot cu visita Italianilor în România și cu congresul din Veneția.

Despre aceasta iau numai notițe scurte, în cari se vaieră de atacurile (!) Românilor. Ziarele de ieri recunosc triumful Românilor în chestia de naționalitate. Astfel — scriu ele — că după o lungă discuțiune s'a decia, ca studenții s'îi fie împărțiți în secțiuni, după naționalitate. În urma acestei hotăriri, stu-

denții români din Ungaria vor aparține secțiunii românești, ear' nu celei ung. re. Astfel studenții români și-au ajuns scopul.

Aceasta e confirmarea triumfului Românilor.

Revista esternă.

Anglia.

Chamberlain va presenta parlamentului un proiect de lege pentru contractarea unui împrumut de 30 milioane lire engleze pe seama Transvaalului. Din suma aceasta se vor răsucupera obligațiunile date de Buri și se vor plăti lucrările necesare pentru binele public. Transvaalul nu va contribui vre-o 3—4 ani la darsa de războiu, care nu poate trece peste maximum de 50 milioane.

»Kölnische Zeitung« publică o scrisoare din *Iohannesburg*, în care se recomandă Angliei s'îi facă s'îi se uite cât mai curînd grozăviile războiului. Mizeria e îngrozitoare. Un ajutor acordat în grabă ar face din Buri supuși credincioși ai Angliei. Corespondentul anunță retragerea lui Milner și asigură, că sînt multe semne, cari arată, că Anglia vrea s'îi se sprijinească în viitor pe populațiunea bură.

Ministrul englez de războiu a trimis la cererea sultanului din Maroc mai mulți suboficieri ca instructori pentru arma infanteriei. Sultanul a cerut și instructori pentru cavalerie, apoi pentru tamburi și gorniciști. Aceștia încă vor pleca în curînd la Tanger.

Știri mărunte.

Pentru nouă clădiri de căi ferate vrea s'îi contracteze ministrul rus de finanțe un nou împrumut de mai multe sute de milioane de ruble.

După ultimele știri din Fez (Maroc) semnițiile barbare răsculate au fost bătute și calea între Fez și Mequinez e pe deplin sigură.

Exposiția industrială din Sibiu.

Dela sate.

Din *Racovița* ni-se scrie: Dacă țăranele noastre din Racovița vor fi reprezentate la expoziție meritul revine văduvei preotese doamnei Ana Florian, preotesei Maria Florian nasc. Popp, învătătoarei Elena Coman și filicei învătorului pensionat G. Dănilă, domnișoarei Maria Dănilă, cari colectează și conscriu obiectele și exponențele.

Măiestrii măsari Ioan Rațiu și Aurel Halmagiu vor espune și ei obiecte din branza lor.

Din *Veștem* ni-se comunică, că în școala participării laudabil zel desvolalt doamna Elena Bozdog nă. Munteanu, d-șoara învătătoare Roza Aranyoși și domni învătători Teodor Stoia și Nic. Doican.

După toată probabilitatea înșofirea de credit s'îi atească sistem Raiffeisen din Veștem, alcătuită cu conlucrarea reuniunilor agricole, — va crea unul sau mai multe premii pentru esponenți.

În cele din urmă dat ne este s'îi înregistrăm și știri de pe aș zisul »Hărțibaciu«, anume din comuna *Fofeldea* sîntem vestiți, că notarul Toma Ienciu, d-na Maria Ienciu, ajutată de d-nele Ana Măroulet, Silvia Cordescu, soția directorului băncii »Cordiana«, apoi soția învățătorului d-na Maria Popa, preotesele Bonea și Ana Comșa, se niseasc a mișca buna se zice și frunză și earbă, ca frunza comună Fofeldea s'îi e ocupe și ea locul de onoare între celelalte la expoziție.

Speranță e, că reprezentanța comunală în proxima ei întrunire s'îi voteze și o sumă corăspunzătoare pentru premii.

Tichindealul își are și el femeile sale harnice. Preotesea Paraschiva Tatu n. Borze, soția învățătorului Maria Dragoman, icusita în șesturi Paraschiva Dragoman, nr. 28, soția notarului Maria M'hau, apoi țăranele Maria Hida l. Ioan, Măriuța Ciora și Maria Popovici — își câștigă vrednicie în privința reprezentării Tichindelenilor la expoziția din Sibiu.

Din cercările meseriașilor.

Din opidul *Brad* (comitatul Hunedoare), primul îmbrucătoarea știre, că profesorul gimnazial dl *Vasile Bonea*, vîzînd mișcarea nobilă a meseriașilor din Sibiu, al căror exemplu îl vor urma și cei din provincie, a început încă anul

